

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri.

Üksik number 20 marka.
Tellijatele 6 nummert 100 mrk. (postiga).

Toimetus ja talitus: Tallinn, Lai tän. nr. 9,
krt. 2. Telefon nr. 1180.

№ 6.

Juuli 1921. a.

I aastakäik.

Sisu: Lugejatele. — Rahaliikumise korraldamisest. — Metsasaaduste välisurg. — Ülevaade Eesti vabrikute ja nende teg. 1919. a. ja 1920. a. kohta. — Urvepidamise küsimused. — Lööstus. — Kaubandus. — Rahandus. — Seadused ja määrused. — Kroonika. — Kodumaa ärid ja ettevõtteid. — Välisvaluuta ostukurjised Tallinna börsel 21. mail — 23. juunini 1921. a.

Lugejatele.

Käesoleva numbriga lõpeb meie ajakirja ettetellimiste aeg, mis oli kindlaksmääratud kuue numbrini peale. Oleme jõudnud esimese werstapostini — peatame selle puhul pilguks, et ümber vaadata, kokkuvõtet teha oma töö tagajärgedest.

Jga algus on raske. Kõige raskem on sel-lepära-st tihti esimene samm, millest suurel määral järgmised olenewad.

Raskust on olnud ka meie ajakirja ellukutsumises. Eri majanduslike ajakirja mõte oli ammu liikumas ja selle tarwidus äratuntud, kuid alles käesolewa aasta algul oli võimalus asja algatamiseks. Pooleaastased kogemused aga annawad suuremat julgust ettevõetud ülesannete teostamiseks tulewikus.

Meie ajakirja sihtiks oli majandusliste päwaküsimuste akadeemilise — erapooletu ja asjatundliku walgustamine, et abiks olla nende lahendamisel, kaasaadata püüdumisele majanduslikele iseseiswusele. Selleks ilmusid meie ajakirja esimestes kuues numbris kokkuvõtlituid kirjutused eriteadlaste poolt meie rahaasjanduse, riigi eelarwe, meie ja väljamaa börsi

tegewuse, väljamaa kaubahindade liikumise, meie väliskaubanduse, pangaasjanduse, majanduspoliitika uute woolude jne. üle. Kaas-tööliste arv on tihenemas — on palutud muu-seas kaastööd Tartu ülikooli majandusteaduse õpetoolide profesjoritelt, kes seda lahkelt lubanud.

Järgmiseks, mitte vähem tähtsaks sihtiks oli meie ajakirjal süstemaatiliselt koondada kõike meile tähtsaid teateid ja andmeid meie, kui ka väljamaa majanduslike elu üle. Ol-gugi, et meie neid tihti päewatehtedes warem-leiame, sattuwad nad sinna juhuslikult ja kao-tawad laialdase poliitilise materjaali hulgas ülewaatlikkuse. Pealegi on poliitilised päewa-lehed ühepäewa liblikud, mida harilikult alal ei hoita, waid mis tihti järgmisel päewal ununeb, et teed anda uue sensatsioonile.

Ajakirja eluiga on pikem, ajakirja on wõimalik alalhoida, kokkufoguda, neid pärast tarwilise käsiraamatuna tarwitada. Meie majandusline elu on sedawõrd meie tööstuse, kaubanduse, kui ka waimlike töö tingimistega seotud, et aga tööstur, ärimees ja haritlane seda

piinlikult jälgima peab, oma tegewust wasta-walt juhtides. Koondud ja süstematiseeritud kofkewõtete ja teadete toomine meie, kui ka wäljamaa majanduslise elu üle on sellepärast kõigefuurema elulise tähtsuselga, mis sugust otsekohest ülesannet senini Eesti ainult meie ajakiri oma peale on wõtnud.

Selle ülesande täitmist on raskendanud ruumipuudus, mille tõttu mitte kõike jookswat materjaali ärakasutada pole suudetud, nii et vähem tähtsad teated kas hiljemalt ilmuma, ehk koguni wäljajääma pidid. Eoodame kindlasti, et tulewikus ainelised olud lubawad aja-

firja kausta suurendada, ehk seda ühe korra asemel kaks korda kuus wäljaandma hakata, mis wõimalust annaks kõike andmeid ja teateid awaldada ja meie majanduslisest elust kõigetäielikumat ülewaadet anda.

Dooleaastane ajakirja ilmumine on aga ühtlasi äranäidanud, et ta mitte üksi tarwilik, waid meie oludes ka täiesti elujõuline. Tarwis ainult neil, kes kaasatunnewad, endiselt ajakirja toetada kaastöödega, tellimistega ja kuulutustega, siis suudab „Eesti Majandus“ omale tulewikus kindla, wäärilise seisukoha wõita ja oma peale wõetud ülesandeid teostada.

Rahaliikumise korraldamisest

Pangaasjanduse seisukord.

Pangaasjandus pole meil weel normaalsete oludeni jõudnud. Hoiusummade juurdekaas on pikaldane, mille tagajärjel pankades rahatagawarad wäikesed ja krediidi wõimalused piiratud. Rahaläbitäigu wäärtuslise langemise juures ei ole pankade reaalsed kulud mitte wastawalt vähenenud, waid ennesõjaaegse $\frac{1}{2}$ —1% pealt, keskmise arwete seijuga wõrreldes, üle 3% tõusnud. Juurde tuleb weel asjaolu, et endised ühistegelised pangad aktiwooneeritud ja osakapitaali enamuse paljudel juhtumistel kitsamate ringfondade kätte koondunud. Wiimane nähtus on iseenesest loomulik arenemisaaste, kuid ühenduses eelpool kirjeldud oludega on rahwamajandusliselt kõige ebajooosam seisukord rahaturul maksma hakanud: sedagi piiratud krediiti, mis pangad anda suudawad, tarwitawad üfsitud pankade ümber koondunud mõjuringkonnad — wäljaspool seijsjad ettewõtted kas ei saa üleüldse krediiti, ehk peawad sarnaseid liigkassu — protsjenta maksma, mida ükski aus ega soliid äri makssta ei suuda. Näituselks räägitakse, et üks wäiksem aktiwapank juhuslise laenu pealt kahe kuu eest 20% wõtnud, j. o. terwelt 120% aastast! — Suwitaw, kas wana weneaegne laenu-protsjendi üleäär, 12%, nüüd tõesti enam ei maksa?!

Seisukorda parandama peaks Eesti pank ja selleks on näit. prof. Sack mitmel korral soowitanud emmissiooni õigust laiemal alusel tarwitada. Kuid olgugi, et panga emmissiooni õigus peaaegu täiesti tarwitamata, ei saa ta selles juhtes töiti wõimalust kasutada, kuna ta

praeguse korralduse järele ainult kohaliku tähtsuselga pank on ja selle tõttu otstarbekohaselt ja otsekohe finansseerida saab ainult

- a) juuremaid wabrikuid ja ettewõtteid,
- b) Tallinna ja lähema ümbruse ettewõtteid ja
- c) pankasid.

Suuremate wabrikute ja üsemaalise tähtsuselga ettewõtete finansseerimine on kohapealt, Tallinnast, wõimalik, kuna nende tegewus ja majandusline seisukord üleüldiselt tutaw. Kuid need ettewõtted on wälisturu raskuste tõttu oma tegewust juurel määral kitsendanud, nii et nad laenuwõimalust wõrdlemisi wähe tarwitawad. Nii olenewad panga emmissiooni tegewuse laienemise wõimalused wälisturu tingimistest, mis ettewõtteid ja wabrikuid hoogsamalt töötama paneksid.

Mis puutub Tallinna ja selle lähema ümbruse ettewõtete finansseerimisesse, siis peab siin äärmiselt ettevaatlik olema. Nagu läinud aasta pankade tegewuse ülewaatest näha, on kogu maa raha tagawarad linna, eestkätt Tallinna pankadesse kogunud. Laiendaks nüüd Eesti pank oma aktiiv operatsioone juuremal määral kohapeal, siis muutuks see pilt weelgi ebaloolumitumaks ja Tallinn muutuks krediidi juhtes eesõigustatud seijukorra tõttu haiglaste ettewõtlikuse pesaks, kuna promintsi ettewõtted, mis tihti elujõulised, kas krediidi puuduse ehk liigkassu protsjentide all kannataksid.

Nimetud puudust parandada saab osalt pankade finansseerimisega, millede läbi raha laiemale walgub. Kuid ka siin on omad puu-

duseb. Efiteks käib tähendus mõjuringfondade tekkimise üle just paljude prowintsi pankade kohta, pankade finansseerimine tähendaks ainult nende ringfondade finansseerimist, mis meid lõpulistu sihini ei wi. Laiemal alusel seiswate wäiksemate ühispankade rahaline seisuford ja asjaajamine on aga kohapeal tundmata, mille tõttu nad omi weksliski lähemalseiswates pankades redistonteerima on sunnitud ja nii jõuawad siis tihti Eesti panka wekslid, mis juba kahest pangast läbi käinud.

Kui aga laenuaja oma töowiljast pärast terwelt kolmele pangale „matti“ andma peab, siis tuleb temal laen iltagi kunstlikult kannis tallis, nii ühistegelised kui asjaasolised pangad nime järele ka ei oleks. Kõige selle tõttu on laenuprotsent prowintsis kestnikelt kõrgem, kui Tallinnas, — kus Eesti pank otsekoheselt mõjuda saab.

Kogu maa majanduselu normaalselt arenemiseks on aga tarwis, et krediit üle maa ühetaoliselt ärajaotatud peab olema, laenujaamise võimalused ja protsendid ühtlased oleksid. Praeguse korralduse juures Eesti pank selleks otjekohe kaasamõjuda ei saa, waid see saab võimalikuks alles siis, kui Eesti pangal on omad osakonnad üle maa, mis prowintsi rahaturgu otjekohe mõjuga reguleerima hakkaksid.

Meie rahaliikumise korraldus puudulik.

Kuid mitte üksi laenuvõimaluste ühetaoline ärajaotamine üle maa, waid ka otjekohe rahaliikumise süsteem, kitsamas mõttes nõuab korraldust. Iltagi ei ole kadunud meil nähtus, et eraihtub, ärid ja koguni asutused kannawad rahapakkisid pangast panla ja linnast linna, et kaubaostja wõtab pangast raha ja kaubamüüja toob sellesama paki tunni aja pärast panla tagasi. Asjaolu, et see nähtus wisalt plüüb, tõestab veel lord meie pangaasjanduse halba organisatsiooni, mis inimeji sunnib efiisade wiisil asju ajama. Meil pole ühtegi pangaorganisatsiooni, mis üle maa ulataks. Kuna näit. Soomes Kansallis Osake Pankki 123 osakonnaga töötab, seega igas alewikus, wäiksemast linnakesest rääkimata, ehitatud on, on meie juurematel pankadel ainult kaks osakonda. Rahaliikumist teostati n. n. korrespondentide liibu kaudu, kusjuures iga liidu liige — pank — eri iseloomuga: üks korralit ja maksujõuline, teine hooletu ja maksujõetu. Kuid ka korralitku panga juures ei wõinud ette kindel olla, et ta oma ülesande täidab: lord on teise panga „krediit täis“, lord „teadaanne saamata“. Kui sellepärast ärimehel tarwis oli raha igal juhtumisel lepingu järele teises linnas

maksta, siis oli ainufene võimalus, et ta sumadani raha täis toppis ja raha ise raudteel kaasa wiis. Meie pankade organiseerimatus tõttu oleks lugu praegugi jarnane, kui mitte kõrwalt abi poleks tulnud, ja nimelt end. Wene riigipanga organisatsiooni oludekohasest uuesti ülessoendamisest.

Wene riigipank täitis oma ajal rahaliikumises tähtsat ülesannet oma suure organisatsiooni tõttu. Mitte üksi kubermangu ja tähtsamates tööstus-kaubanduse keskkohtades polnud temal osakonnad, waid ka wäiksemates linnades ja nimelt renteides. Nimelt seisis iga maakonna rentei koos kolmest osast: riigikasja-, hoiukasja- ja riigipanga osakonnast, kusjuures kats wiimast asutust iga aasta oma osakonna ametnikkude pallade tasuko teatud summa riigikasjale tagasi maksid. Renteides talitaksid riigipanga osakonnad, giro, transfert ja inkasso operatsioone, ostsid ja müüsid wäertpaberit jne., tiimetaksid seega wäiksemaid pangatallitusi riigipangast jaadud juhatusse järele. Enne ilmaõja lahthipuhkemist oli kawatus nende pangakassade tegewust laiendada, renteidsid selles juures täielikult riigipangale üleandes, mis sugune kawatus arwatavasti teostatud oleks jaanud, kui mitte olud ootamata pöörde poleks wõtnud.

Need pangakassad korraldasid oma ajal rahaliikumist pankade, äride ja linnade wahel. Üseisikuuse algusel seisis see organisatsioon ja päewatorrale fertisid pankawahelise korrespondentide liidu raskused, mida eelpool kirjeldasin. Kuid kadunud oli ainult endine Wene riigipanga organisatsioon, alles jäid aga ametnikud, kes endiste operatsioonidega tuttawad. Riipea, kui tarwidus tuntawaks sai, tuletati meelde endise Wene riigipanga määrused, riigikasja wõttis mehhaanilise keskarmestamise „clearing'i“ oma peale ja töötama hakkasid renteides pangakassad ilma keskpankata. Kui suur tarwidus meil nende operatsioonide järele turbus, näitab järgmine riigikasja pangaooperatsioonide arenemise ülemaade 1920. a. jootsul. (tabel järgmisel leheküljel)

Suureks takistajaks nende operatsioonide edenemisele olid n. n. „rahamärtlede puuduse“ ajajärgud, f. o. riigikasja oli pangaooperatsioonidest jissetulnud rahajummad otjekohesteks wäljaminekuteks äratarwitanud, mille tõttu ärid ning pangad, üksteisele renteide läbi üles jaadetuid summaksid mitte kättesaades, raskesse seisuforda sattusid, mis terwet meie pangaasjandust publikumi ees rängalt kompromiteeris. Praeguse riigi rahasaajade parema seisuforra tõttu on need raskused kõrwaldatud, kuid edasilestew praegune süsteem ei anna ühtegi

Arvete seis riigikassas.

	(miljon markades).		
	Books. arv.	Hoiusumm.	Transfeerid.
(Kõitides rentides loffa).			
1919. a.			
1. novembril . . .	62,167	—	2,125
1. detsembril . . .	72,809	—	4,807
1920. a.			
1. jaanuaril . . .	72,753	1,268	1,800
1. veebruaril . . .	80,698	1,090	4,014
1. märtsil . . .	97,887	1,676	2,875
1. aprillil . . .	123,865	1,013	3,416
1. mail . . .	151,251	1,143	2,862
1. juunil . . .	162,531	1,662	3,995
1. juulil . . .	169,095	1,523	3,512
1. augustil . . .	168,527	1,528	3,845
1. septembril . . .	154,707	2,251	3,652
1. oktoobril . . .	181,765	1,741	3,733
1. novembril . . .	236,044	1,804	6,941
1. detsembril . . .	331,056	1,425	12,914
Tallinna renteis:			
1921. a.			
1. juunil	416,5E3	0,228	40,096

kindlustust, et nad juhtu vate raskuste puhul ei korbu, misjuguft võimaluft panga operatsioonide juures mitte olla ei tohi.

Waatomata nende puuduste peale on riigikassja panga operatsioonid suurelt kaswanud, iseäranis läinud talwel ja käesolewal aastal, nii et nüüd, Tallinna rentei arvete seisu järelle otjustades, hoiusummade kogusumma kaugelt üle poole miljardi on, s. o. ligi 50% kogu pankade hoiusummadest, misjugune summa meie rahwamajanduses otsekohe ja aktiivselt mitte ei tööta, waid kaudselt, riigi rahatagawarade paikutamise läbi pankadesse, riikliste ettevõtete kaudu jne. Umbes pool sellest summast 300 miljoni marga ümber, — on Eesti pangas jookswal arwel, mis wiimase, kui letpanga, ebaloomuliku seisukoda paneb: eemaljeistes laialdasest passiw operatsioonidest, mis klientuuri rohke ja mitmekesiduse tõttu rahaturu meeleolu peegeldab, ja aktiiv operatsioonidele otsekoheid näpunäiteid annab, on pangal tegemist ainult ühe suure kliendiga, sellelt ta raha saab.

Teisest küljest on ka riigikassjal raste ühe külgeid panga operatsioonid juhtida ja lähema ühenduse puudusel aktiivse ärilmaga neid ajandutele wastawalt ja kiirelt korraldada. Ei saa ka weel tähendamata jätta, et kõik renteide pangaoperatsioonid otsekohele riigikontrolli alla kuuluvad: rääkimata sellepärast ilmaaegselt raha — ja jõukulutamist riigikontrolli poolt ainuüksi eraisikutesse puutuwate operatsioonide otsekohele järelwalwamisel ja rewideerimisel, takistab ja raskendab jarnane järelwalwe pangaoperatsioone, loob ilmaaegset wormitäätmist,

kwititungi ja ametlikka „kinnitust“ seal, kus asjatalitus kõige kiirem ja wastutulelitum peab olema. Kuna rahaliikumise normaalset muutmist aga eestläärt tarwilikud on wälja arenenud giro-operatsioonid, mis lähidalt ühenduses igasuguste teiste pangaoperatsioonidega, kui ka transfert-operatsioonide uuele alale jeadmise Inglise ehk Soome pankade eeskujul, siis leian, et otstarbekohane ja tarwilik oleks, renteide pangaoperatsioonid riiklise letpanga — Eesti panga — juhatusse alla üle anda ja neid panga arwel toimetada nii kui see Wene ajal oli. Bank peaks neid operatsioone laiendamata, nii et iga maakonnas täielist pangasoja fond töötaks, mis ka mõõdula protsendiga laenusid annaks ja weksliji diskonteeriks, wäärt-paberisi, ja wäliswalutat diglase päewahinaga ostaks ja müüks, kauba-akkreditiivid toimetaks jne. Et jarnane korraldus, rahaliikumisele hoopis suuremat paenduwust ja rahaturule wärsket õhku annab, jelle üle ei wõi teegi kahewahel olla.

Panga wahetord riigi kassaga.

Kui renteides hoogjamalt tegewusse astuwad pangaosakonnad, siis tekitab päewakorrale küsimus, misjugune wahetord neil riigi kassaga ja selle osakondadega olema peaks. Weneaegne korraldus, et mõlemad ühise „rentei“ nime all edasi töötaks, kumbki ajutus oma osakonda juhataks ja kulud kannaks, leidis juba omaaeg wastufeismist, mille tõttu nüüd seda enam uusi teesid otstima peame, Eääne Euroopa kogemusi arwesse wõttes ja riigi wäljaminekuid võimalikult wähendada püüdes.

Inglise panga wahetord riigi rahakasjadega on teiste riikidega wõrreldes kõige intiimsem, waatomata selle peale, et ta täiesti erapank on. Riiklised kassawalitused on wiimase võimaluseni kõrwaldatud — ainult wäiksemates kohtades, nagu postikassad jne. on publikumile wastuleliku mõttes riiklised kassad allesjäänud. Aga riigilaenuude protsentide maksimine, kui ka muud maksimised, raha alalhoidmine ja maksude wastuwõtmine sünnib panga kaudu. Pangas peetakse riigile juba 1843 a. saadil arwe „Tema Majesteedi kassawalituse arwe“ nime all, tuhu kõik sissetulekud ja wäljaminekud ülesmargitakse. Prottsentid arwe pealt pank riigile ei maksja, waid imperpöördukt, saab arwe läbitäigu peal komisjoni: 450 naelsterl. milj. pealt läbitäiku juures kuni 400 milj. naelsterl. 300 naelsterl. miljoni pealt läbitäigu juures 400—600 milj. naelst. 150 naelsterlingid miljoni pealt läbitäigu juures üle 600 miljoni naelsterl. Kuna Inglise pank otsekohe, kui ka teiste pankade ja pantuuride kaudu lähidas ühenduses äride

ja eraisikute kassadega (Inglismaal peab iga üks oma raha pangas), siis on selle jüsteemi juures võimalik, 1.) et maksude maksimine ümberkirjutuse teel arwelt arvele sünnib, mis sularaha tarwitust äärmiselt vähendab ja 2.) et raha kunagi, ka ajutiselt, riigikassasse ei loagu, ja harilikult raha ringwoolust eemal ei seija, kuna samal ajal rahaturul pinewus walitseta ja laenuprotsent tõusta võib.

Sarnasel määral, kui Inglismaal, ei tarwita ükski mannermaa riik oma leikpanga teeneid, nende maade rohkem wäljaarenenud bürookraatlike walitsemisewiisi tõttu, mis Inglismaal, omawalitsetuse ajutuste mõjurikka seisukoha tõttu, kunagi maksuasele pole pääsenud. Inglise jüsteemile kõige rohkem sarnane on Belgia jüsteem, kuid siin leidub lahtuminekuid, mis tingitud riiklistest etewõtetest, nagu riigi raudtee jne. mis Inglismaal puuduwad.

Saksamaa 1909. a. pangaseaduse § 22 ütleb: Riigipant on kohustatud riigi peakassa talitust maksuta toimetama ja ühiku Riigipanga põhikirja § 11 jellesama kohta on: Riigipant on kohustatud tasuta riigi nimel maksu vastuwõtma ja sissetulnud summade juures wäljamaksu toimetama. Tasuks nende toimetuste eest peab riik omal arwel, nii kui eraisikud, minimaal saldo (10 miljoni marka) puutumata hoidma: juhtub riik jeda summat tarwitama, siis antakse ta riigile laenu. Riigi maksude toimetamiseks on Saksa riigipangal eri osakond asutatud „riigi peakassa“ nime all, mis panga poolt juhitud ja walitsetud, kuid iseseiswa arwepidamisega on. Maksude jaoks alla 100.000 marka töötab riigi peakassal wälja abikassa, kuna muud maksud etsekohe pant toimetab.

Endise Austri-Ungari panka põhikirja § 55 järele oli pant kohustatud mõlemate riikide rahaasjade walitsetuse arwel maksu vastu wõtma ja wastuwõetud summade juures wäljamaksu toimetama.

Prantsuse pangas on samuti riigil arwe, kuhu maksudena jne. sissetulnud summad sissekirjutatakse ja amatud krediitide kohaselt ajutustele wäljamaksetakse. Sisje- ja wäljamaksud olid 1913 aastal 13.746 miljoni franki, saldo sama aasta lõpul 403,4 miljoni franki. Misjulgust tähtsat ülesannet Prantsuse

pant sel alal ülesnäidata juudab, näitab tema organisatsioon: temal on 143 osakonda ja 74 pangakontori, mis kõike pangaoperatsioone talitawad, peale selle 365 abikontori, mis ainult wäiksemaid ülesandeid nagu inkasso jne., täidawad.

Sellest lühitegest ülewaatest on näha, et Pääne-Euroopas riikline kassategewus suurel määral riikliste leikpantade peale on pantud, mida need kas hoopis tajuta, ehl wäikse tasu eest toimetawad. Nii ei oleks see iseeneest mingisugune uus ülesleidus, kui ka meil riikliste summade wastuwõtmine ja wäljamaksimine pangale kohuseks tehakse ja selleks üfkitud renteid täielikult pangaga ühendakse. Kuna riik üheltpoolt riiklise leikpangale üleannab walimis panga-operatsiooni, on see täiesti loomulik, et pant omaltpoolt riikliste maksudenduste kulud, s. o. renteid ülepidamise milleks käesolewal aastal 16 miljoni mfr. ümber arakulub, oma peale wõtab, mis omakord riigi eelarwele teatawaks kergenduseks oleks, kui pealegi arwesse wõtta leikajutuste tegewuse wastawalt wähenemist. Need kulud ei lähe aga ka pangale raskeks kanda, kuna ta sarnase organisatsiooni täiendamisega oma läbitäitu mitmekordset tõsta saaks ja peale nimetud kulude kandmise riigile senniest suuremat puhastkaju anda wõiks.

Renteide ülewõtmine panga poolt muudaks küll maksuaid wahetordasid, millede lahendamiseks ja ette kindlaksmääramiseks pitalik ja asjatundlik komisjoni töö tarwilik on. Näituseks tuleb kindlasti ettenäha, et ka tulewikus eri „riigimaksude osakond“ pangaosakondade juures töötaks, mis ülespidamist küll pangalt, aga tehnilist juhatus aruandmise, arwepidamise wormide jne. asjus riigikontrollilt, maksude peawalitsetuse ja riigi leikarwepidamiselt saab ja kuna personaal tegelikult endiseks jääks, ei oleks siin töö korraliku edasitehtmise üle kahtlust. Kui otstarbekohaseid põhimõtteid häätahlikult teostada tahetakse, siis leidub nendele tulewastele wahetordadele kindlasti lahendust, mis niihästi raha liikumise, kui ka laenujaamiste võimaluste kergenduse mõttes suureks edusammuks oleks meie pangaasjanduses.

L. S.

Metsasaaduste wälisurg.

Meie peaoftja — Inglismaa — on praeguste kriiside ja tšääraniis wiimase raske sõdretreigi tagajärel ostmistega äärmistega ette-

waatlikuks ja tagasihoidlikuks jäänud. Sealsed metsasaadustega kauplejad ärid, kellel juured tagawarad olid, on hindade langemisel

iajad tuhanded naelsterlingid kahju saanud, mille tõttu tagawara kapitalid õige kokkukuivanud. Inglise pangad omalt poolt annavad praegu metsaäribeale laenu ainult niisugusel korral, kui kaup juba peaaegu ette ära on müüdud, kuna aga enam jagu sealseid äriisi just pankade kaasabil tõdtawad, on arusaadaw, et kauba õstmisest ladusse juttu ei wõi olla, ostetakse igapäewase wäheste tarwituse jaoks, mis praegu peaaegu ainult majade ehitamises seisab.

Hindades walitseb niisugune segadus, et raske on õiget pilti saada, igatahes on suur wähe müüa poolt küsitud ja ostja poolt maksetud hindadel. Rootslased nõuawad oma 3×9 plankude eest 30 naelst. ja seitsetolliste eest 22 naelst. f. o. b, soomlased wastawalt 5 naelst. ja 6 naelst. wähem. Kuid f. o. b. lepinguid tehakse wähe, ja sellepärast on õigem hindasi Londonis ja Hullis peetud oksjonitelt saadud andmete järgi wõtta. 3×9 plankude eest makseti kuni 35 naelst. Petrograadi standardi eest, muu seas sai üks Tallinna firma oma 3×9 plankude eest 28 naelst. 10 f., kuna keskmine hind umbes 28 naelst. ümber kõiguls, mõistagi hea sorteerimatu kraami eest. Rootsi 5 jort 3×9 ja 3×11 müüdi wastawalt 21 naelst. ja 14 naelst. 10 f. Sorteerimatta 3×7 ja 2×7 mõdtude eest makseti wastawalt 10 naelst. wähem, kui kolmetolliliste eest. 1×4, 1×5, 1½×4 ja 1½×5 müüdi 9 — 10 naelst. eest. Üleüldse on nõudmine mõdtude järgi nagu 1×4, 1×5, 1½×4, 1½×5, 2×5, 2½×4½, 2½×4¼, 2½×5½ nii, wõrd wäike, et hinnad nende peale ifta 10 naelst. ümber kõiguwad. On juhtumisi olnud, kus Rootsi 5 jordi 2½×5½ eest ainult 5 naelst. 15 f. on maksetud. Küsitud mõddud on 2×4, 2×6, 2×7, 3×7, 3×9, 3×11 tollilistest laudadest on iseäranis nõutud 1×9. Et ülewalpool toodud hindadest Baltimere rannamaade jaoks f. o. b. hinnasi saada, tuleb iga standardi kohta umbes 5 naelst. wao ja muudets kuludeks maha arwata. Tallinnast, Riias, Meemelis ja Danzigist saadetawate kaupade testmisels c. i. f. hinnaks wõiks eht praegu 14 naelst. pidada. Inglisemaal nõutud mõdtude eest saab 3 — 4 naelst. rohema, kuna tolliliste kitjade laudade eest 8—9 naelst. leppima peab. Ülewal nimetud kohtadest laaditud kaupade kohta nurisetakse alaliselt, et nende spetsifikatsioonid liig kirjud ja kaup halwast materjalist hooletult valmistatud on. Siiski wõib märgata, et kauba walimisel wähem nõudlikumaks on jäänud, kui aga mõddus sobiwad. Peaasi, mis Baltimere lõuna-

poolse osa puukaupadele teed Inglisemaale taandab, on nende odawad hinnad. Wiimase aja oksjonitel ei ole Rootsi ja litleme Tallinna kauba hindades mitte niisugust filmatorkawat wahel, nagu ennemalt; seda oluforda peaks meie metsaärid arakafutada püüdma, wõimalikult hoolikalt valmistatud kaupa turgu saates ja sel teel omale tarwitajaid wõttes.

Wähe elawam nõudmine on Inglisemaal raudeeliipride peale, kuid hinnad, mis siiaajani pakutud, on niiwõrd mabalad, et raske on sellega kaupa valmistada. Praegu olla Soomeest liipriisi 8' 11"×5"×10" Smrk. 40 — eest tüll f. o. b. saada.

Prantsusmaal ja Belgias, sõja läbi purustatud maafondades on nõudmine puukauba järgi küll elaw, ja hinnad oleksid eht kõrgemad, kui Inglisemaal, kuid puudub raha ostmiseks, nii nii et ka sealt seisukorra peastmisels suuremat loota pole.

Halba turu seisukorda silmas pidades on Rootsi pangad otsufels teinud oma metsaäriisi suuremate laenudega toetada, mis neile wõimaldaks isegi kuni 50% walmisolewast kaubast tulewa aastani müümata jätta. Ras sellel abindul just niisugused tagajärjed saawad olema, nagu loodetakse, f. o. ülesseatud f. o. b. hindade kindlustamine, jääb küsitawaks, sest waljaspool Rootsi metsaeksportööride kontrolli on terve rida Wenemaa piiririitisi, kes küll halwemat kaupa, kui Rootsi, kuid iftagi wõrdlemisi odawamalt turgu saadawad. Ka ei taha Soome ärid rahaliseliskitkuse pärast Rootsis tehtud otjuste alla ennast paenutada. Pealegi olla, nagu Inglise äringfondades räägitakse, Arhangelskis umbes 200.000 standardi walmisjaatud metsamaterjaali saada. Kaup olla juba enne enamlaifi valmistatud ja oodata arasaatmisi. Kui palju nendes kuulujuttudes tõtt peidub, on raske ütelda, kuid iga standart, mis sealt tuleb, teeks Rootsi seisukorra weelgi halwemaks, kuna Arhangelski kaubal Inglisemaal wäga hea nimi on ja nõudmine hea kauba järgi, mis wiimasel ajal peaaesjaliselt Rootsiist jaadi, rahuldatus saab.

Mõnelt poolt loodetakse siiski, et nõudmine tulewal aastal puumaterjaali peale elawam, ja hinnad paari naelsterlingi wõrra standardi kohta tõusma saawad, kuid seda mitte üleüldise suurema puumaterjaali tarwituse tõttu, waid sellepärast, et praeguste hindade juures kauba valmistamine tubliste kokkukuiwab. Et saa siin kohal konstataximata jätta, et meie Raub.-Tõöstus Ministerium Wõrsekomitee sel-

lekohase palve peale metsamaterjalide väljaveo tolli tubliste alandas. Oletaks küll aeg neid ajutiselt hoopis ära kaotada olema, sest nüüd pole metsaäridel suuri teenistusi loota,

peamure, et ennast kuidagi pealvee hoida, seda enam, et neil pankade poolt mitte niisugust toetust loota pole, nagu seda Rootsi ja Inglise ärid saavad.

Ülevaade Eesti vabrikute ja nende teg. 1919. ja 1920. a. kohta.

Arvesse on võetud vabrikud ille 20 töölisega.
(Kaubandus- ja Tööstusministeeriumi statistika osakonna andmete põhjal).

Tekstiil-tööstus.

Tööala	Vabrik. arv		Tööhõlvatus	Seltide põhjustajate arv rublades	Tööliste arv (normaal)	Värtate arv	Aastane viljalus (normaal) kaalu ehk mõõdu järel	Tööstusainete aastane äratarvitamine	Produktion	
	Seltid	Siht. ja muud							1919. a. võrreldes eelmise aastaga pr.	1920. a. võrreldes 1919. a. tootmisega
1. Puumilla, ketr. ja kudumise vabrikud	2	—	11.707	14.400.000	13.000	575.926	Riiet 108.022.000 a. peale f. lõnga	Puumilla 1.428.000 pb.	24	118
2. Kalewivabrikud	3	—	2.909	4.700.000	2.830	29.980	Kalewit 1.826.300 arf.	Willu 60.000 pb.	24	33
3. Väinavabrikud	5	4	3.105	4.191.000	3.216	16.052	Kämedat riiet 340.000 pb. Peenikest riiet 310.000 arf. Lõnga 52.250 pb. Puhastatud linu 20.000 pb. Villa- ja tafujäänused 200.000 pb.	Linu 224.500 pb. Suutet 300.000 pb. Linamarji 120.000 pb. ja muud	7 31 51 20	75
4. Bildivabrikud	—	1	60	—	200	—			—	250
5. Kõievabrikud	—	2	130	—	120	—	Kõied ja nõör. 29.000 pb.	Kanepit 30.000 pb. Linu 4.800 pb.	7	linnaindub aindub
	10	7	17.911	23.291.000	19.366	621.958				

Puutööstus.

Tööala	Vabrik. arv		Tööhõlvatus	Seltide põhjustajate arv rublades	Tööliste arv (normaal)	Aastane viljalus (normaal)		Tööstusainete aastane äratarvitamine	Produktion	
	Seltid	Siht. ja muud				kaalu ehk mõõdu järel	Rublades		1919. a. võrreldes eelmise aastaga %	1920. a. võrreldes 1919. a. %
1. Mööblivabri. ja tisleri-töökojad	4	2	1.429	3.700.000	2.739		3.742.835	Puumaterjali 3.750.000 fb. jlg.	3	534
2. Saemeskid	—	10	716	—	593			4.580.000 fb. jlg.	6	400
	4	12	2.145	3.700.000	3.332			8.330.500 fb. jlg.		

Märkus: Peale selle on ligi 350 väikest saemeskit.

Paberitööstus.

Töökala	Wabrik. arv		Hobujõud	Seltside põhjus-kapitaalrublades	Töölite arv (normaal)	Aastane viljakus (normaal) kaalu ehk mõedu järele	Produktioon	
	Seltsid	Sfikt. ja muud					1919. a. võrr. enne sõja algust %/o	1920. a. võrreldes 1919. a. %/o
1. Paberivabrikud . . .	4	1	4.532	7.500.000	1.930	Paberit 2.140.000 pb. Sulfiit-felluloosi 680.000 pb	21 17	166 170
2. Puumasivabrikud . .	1	3	2.879	100.000	195	Puumasji 460.000 pb.	36	120
3. Wabrikud, mis paberist kaupad valmistavad	—	3	11	—	117	Hülpsid 210.000.000 tükki ja muud	56	100
	5	7	7.422	7.600.000	2.232			

Märkus: Peale selle on veel viis vähemat puumasivabrikut. Nende produktioon: 120000 pb puumasji. „Waldhoffi“ wabrik on osalt erafueeritud, osalt hävitatud. Produktioon oli peale sulfiit-fellulooset.

Rahatööstus.

Töökala	Wabrik. arv		Hobujõud	Seltside põhjus-kapitaalrublades	Töölite arv (normaal)	Aastane viljakus (normaal)		Looresainete aastane äratarvitamine	Produktioon	
	Seltsid	Sfikt. ja muud				kaalu mõedu ehk arve järele	Rublades		1919. a. võrr. enne sõja algust %/o	1920. a. võrreldes 1919. a. %/o
1. Rahavabrikud	1	7	329	2.000.000	385	236.500 rahka		236.500 rahka	34	554

Märkus: Rahaparkimise töökodajä on kokku umbes 50.

Metallitööstus.

Töökala	Wabrik. arv		Hobujõud	Seltside põhjus-kapitaalrublades	Töölite arv (normaal)	Aastane viljakus (normaal)		Looresainete aastane äratarvitamine
	Seltsid	Sfikt. ja muud				kaalu, mõedu ehk arvu järele	Rublades	
1. Saevatehased	3	1	10.830	29.000.000	9.598	783.000 pb.		
2. Rafinavabrikud	6	4	4.047	12.464.000	5.502			Rauda ja terast 1.600.000 pb. Malmi 1.000.000 pb.
3. Paranduse ja m. töökojad	1	18	805	3.000.000	2.266			
	10	23	15.682	44.464.000	17.368			

Märkus: Vähemaid wabrikuid (jõumafinatega ehk peale 4 töölifega) on ligi 100, suuremateit puuduvad teated mõne parandus-töökoja kohta.

Keemia tööstus.

Töõala	Wabrikute arv		Hobujõud	Seltside põhikapitaal rublades	Tööliskite arv (normaal)	Lähtane viljakus (normaal)		Tooresainete aastane äratarvitamine	Produktifioon	
	Seltsid	Sjkl. ja muud				faalu, mõõdu ehk arvu järel	Rublades		1919. a. võrreldes enne sõja aegsega %/100.	1920. a. võrreldes 1919. a. %/100.
1. Keemikaaliate ja värvide tööstused	1	1	600	1.200.000	338	514.600	1.984.000		17	100
2. Puu- ja söe destillimise tööstused	—	4	120	—	114	Puu- ja kivisüsi 22.605 pd. Kõõli, sütt 288.600 p. Gaasi 117.551.800 lb j. ja muud.		Puu 400 lb. f. Kivisüsi 580.000 lb.	29—48	pumbamad andmed.
3. Süttitööstus	—	2	50	—	40	Süsi ja värnitsat 20.000 pd.		Pinaasimeid 100.000 pd.	25	
4. Tuletitu wabrikud	1	3	95	104.000	405	Tuletitu 72.000.000 karpi		Haava pakkuksid 560 lb. füld.	38	
	2	10	865	1.304.000	947					

Märkus: Vähemaid puude destillimise tööstusi on umbes 50.

Kivide ja muldade ümber töötamine.

Töõala	Wabrikute arv		Hobujõud	Seltside põhikapitaal rublades	Tööliskite arv (normaal)	Lähtane viljakus (normaal)		Produktifioon	
	Seltsid	Sjkl. ja muud				faalu, mõõdu ehk arvu järel	Rublades	1919. a. võrreldes enne sõja aegsega %/100.	1920. a. võrreldes 1919. a. %/100.
1. Tsemendivabrikud	2	1	5.905	17.000.000	1.342	Portland-tsemendi 700.000 tümb. peale selle mitmes. tsemenditaupasti	2.625.000	2	110
2. Klaasivabrikud	—	4	110	—	250	Aluaklaasi 40.000 pd. Kubelisi 1.000.000 tükki. Peale selle peegliklaasi		24	80
3. Telliskivi-, saavi ja lubjavabrikud	3	7	408	635.000	820	Telliskivi 18.360.000 tk. Savi 2.918.400 pd. Peale selle mitmesug. saavi kaubad		9	225
	5	12	6.423	17.635.000	2.412			5	140

Märkus: Vähemaid telliskivi- ja lubjavabrikuid on üle 300; nende produktifioon: umbes 30 miljoni telliskivi ja 2.750.000 pd. lubja.

Reemiatööstus.

Tööstala	Fabri- fute arv		Tööstuste arv (normaal)	Aastane viljakas (nor- maal)	Tooresainete aastane äratarvitamine	Produktifioon				
	Seltsid	Sifit. ja muud				1919. a. võr- reldes enne sõja- aegsega %/0/0	1920. a. võrrel- des 1919. a. %/0/0			
1. Õlle ja viina- vabrikud . . .	3	2	233	2.419.300	255	686.000 pange mitmes. jookisid Puhast. piirituht 60.000.000 gr.	Rubladest	Ütre 108.000 pd. Sumalaib 1.012 pd. Eimatasteid 9.000 pd.	3	1.350
2. Jahuveestid . .	—	4	2.180	—	258				} puuduvad kindlad andmed	
3. Tubaka vabrikud	—	1	—	—	43					
4. Muud toidu ja maitseaine töös- tus	1	3	115	4.400.000	200				0.28*)	
	4	10	2.528	6.819.800	756					

Märkus: Beale selle on 278 viinavabrikut; nende produktifioon 350.000.000 gr. piirituht. Vähe-
maid jahuveestid on ligi 1000. Tähtsusetööstus ja kartulite kutvatamine areneb suuremal määral.

Grafiline tööstus:

Tööstusala 35. Nende tööstuste arv — umbes 500. Täielikumad teated nende üle puu-
duvad.

Arwepidamise küsimused.

Seadused ja kombed raamatupidamises.

R. Truffel.

Raamatupidamise seaduste all tuleb mõista niisuguseid raamatupidamise teaduse põhjal välja kujunenud vorme, misuguseid raama-
tupidajad *) oma tahtmise järele muuta ei saa. Raamatupidamise kommete all tuleb aga mõista see-
suguseid ajajorksul välja kujunenud ja tar-
witamisele mõetud vorme ehk viise, mida ra-
amatupidajad nii ehk teistiti võivad ehk võiksid
muuta. Raamatupidamise kombed on kahte
liiki: ühed, mida raamatupidajad võivad ehk
võiksid muuta ja teisid, mida iga üksik ra-
amatupidaja oma äranägemise ja tahtmise jä-
rele võib ehk võiks muuta.

Õstame selgitamiseks arwe** ja vaatame
misugune osa on arves raamatupidamise
seadus j. t. osa, mida raamatupidajad muuta
ei saa ja ei või, misugune osa — raamatu-
pidamise komme, mida raamatupidajad muuta
võivad ehk võiksid ja misugune on see kom-
me, mida iga üksik raamatupidaja oma äranä-
gemise järele nii ehk teistiti tarvitada võib
ehk võiks.

Raamatutest, nagu teada, peab võimalik
olema välja lugebda teatava majapidamise
varanduslist seisuga igal momendil ehk ajal.
Raamatud peavad kõik varanduse osade muu-
tumise näitama ja selleks on tarvis iga wa-
randuse osale arwe avada. Arwel peab kaks

*) Sõna raamatupidaja on tarvitatud üle-
üllises mõttes ja selle all on mõistetud nii teoreeti-
kerid, kui ka praktiseerid.

**) Sõna arwe on tarvitatud ainult raama-
tupidamise mõttes.

poolt ehk jagu olema. Ühe poole peale tähendatakse waranduse suurenemine, teise poole peale — waranduse vähenemine üles. Need suurenemise ja vähenemise üles tähendamised tähentakse teatavate raamatupidamise viisi ja vormide järele.

Raamatupidajad on otjustanud pahema poole peale waranduse vähenemist üles tähendada.

Räesolewas näituses on arwe jagude ehk poolte arveraamatupidamise seadus, mis ei olene milgi tingimisel raamatupidajate otsustest ehk waadetest ja igal arwel peab tingimata ainult üks poolt olema ja raamatupidajad ei saaks mitte kuidagi osade arwu ei suuremaks, ega ka vähemaks teha.

Raamatupidajate otsuse järele tähendatakse waranduse suurenemine pahema poole peale ja waranduse vähenemine parema poole peale. Raamatupidajad mõistid aga otse ümberpöörtult otjustada ja suurenemist parema ja vähenemist pahema poole peale üles tähendada ja selles raamatupidajate otsuses ja teguviisis ei oleks midagi waleste raamatupidamise seaduse seisukohalt.

Nii näeme, et arwe poolte arv on raamatupidamise seadus, mida ei wõi ja ei oska raamatupidajad muuta, kuna tarwitamisele wõetud waranduse osade ülestähendamise wiis, kas lüht paremale teist pahemale poole, ehk otse ümberpöörtult — juurde kaswanud komme on, sest seda kommet ehk otjust wõiwad ehk mõistid raamatupidajad muuta.

Waranduse osade nimetus, mis sugune suurenes ehk vähenes, tähendatakse raamatuisse isearaliste wiiside ja kommete järele üles. Neid ülestähendamise wiiside ehk kombeid on mitu ja iga ükset raamatupidaja wõib siin oma tahtmise ja aruandemise järele talitada. Nii on kombeks, et sõna „arwe“ waranduse osa nimetuse juures mitmed wiisi kirjutatakse: Rauba arwe, kauba ar-we, kaub. a-e, kauba a-we jne. Sõna arwe lühendamise ja kirjutamise wiisi tuleb raamatupidamise kombeks lugeda, sest selle lühendamise ja kirjutamise wiis rajab iga ükset raamatupidajast ja raamatupidamise seaduse seisukohalt on kõik eeltähendatud arwe lühendamise ja ülestähendamise wiisid ehk kombes ühedigulised.

Raamatupidamise kombes, mida raamatupidajad mõistid muuta, on ajajooksul raamatupidamise teadusega nii wäljaarenenud, et

neid pealiskaudselt waadates otse raamatupidamise seadustes tuleb lugeda, kuid nad ei ole siiski seadused, waid seadusega ühedigulised kombes.

Raamatupidamise kombes, mida iga ükset raamatupidaja oma aruandemise järele wõib tarwitada on samuti, kui kombes seadustega ühedigulised, ajajooksul raamatupidamise teaduses wälja arenenud ja nad ei ole tekkunud ja tarwitusele wõetud mitte ilma mõteta, ehk kogemata, waid iga tarwitusele wõetud kombel on mõte ja eesmärk.

Kõik raamatupidamise kombes on tarwitusele wõetud, et tööd lihtjustada ja lahendada ja selleski piitlikust ja ilu anda.

Ragu teada tähendatakse raamatupidamises aasta ja kuu nimetus ainult ükskord leheküljelle, selle asemel, et seda iga muutmise juures teha, seega tööd lihtendades. Raamatupidamises on kombeks muutuivate waranduse osade nimeid suuremaks, kui harilikult kirjaga ülestähendada ja neid nimetusi joonega filmapaistwaks ehk piltlikult tehes, siis on veel kombeks waranduse osa nimetuse juures olewat sõna „arwet“, kuidagi lühendada ja sõna arwe wiimised osa teisele kohale kirjutada ja seda osa veel joonega filmapaistwaks teha.

Nii näeme, et on olemas raamatupidamise seadused, seadused raamatupidamise kommetega ühedigulised ja puhtraamatupidamise kombes.

Raamatupidamise seaduste, seadustega ühediguliste kommete ja puht kommete wahel ei te aga kahjuks raamatupidajad wäga tihti mingisugust wahet ja ei ole sugubi liialdatud kui öeldakse, et mõni raamatupidaja lasets wiist kergemini oma pea maha wõtta, kui et hakkaks mõnd harjunud puhtraamatupidamise kommet teistiti tarwitama, kui senini. Wäga tihti tekkivad raamatupidajate wahel puhtraamatupidamise kommete tarwitamise üle suured waielused ja laheminemised, kuna tõelikult puhtraamatupidamise kombeid nii mitmed wiisi tarwitatakse ja nad kõik ühedigulised on.

Lõpuks tahaksin tähelepanu selle peale juhtida, et raamatupidamise õpetamise ja õppimise juures on tarwilik selget wahet teha raamatupidamise seaduste ja kommete wahel, sest nimetatud seadustest ja kommetest arusaamine wõimaldab üht ehk teist seadust ja kommet arusaamisega tarwitand, mille tagajärjel praktiline raamatupidamine rohkem arusaadawama ja loomuliku fujju omandab.

Tööstus

Eesti maapiinnas leiduvad ained.

Soomelake randa mööda läheb kõrge endine mereallas, paiguti rannale lähenedes, paiguti temalt eemale hoides. Mõnes kohas langeb ta järsku 20 sülla kõrguselt, teises kohas — trepp-trepilt (terrassidena) ehk koguni pikkamisi alla libisedes. Kõige järskumatel kohtadel nimetatakse teda glindiks. — Glindil näeme suure oja meie maapõhja kihtidest paljastatud kujul ja võime neid tundma õppida. Kihtide kohta, mis veel sügavamal (allpool merepinda), oleme ainult kaevude ehk puuraukude kaudu teateid saanud.

Alamajärgneva joonistuse abil tahan ainult üleüldist pilti meie glindi (ja tema aluse) kohta anda, et kergendada arusaamist meie maapõue waranduste leiukohtade üle, millest wiimasel ajal jagedasti kirjutatakse. — Kihtidest, mis glindini mitte ei ulata, seft et enne (lõunapool) ära lõpewad (näituseks, Kutruse kiht) — teine lord. — Siin olgu veel tähendatud, et sellejama glindi läbi meie weekukumised kujunewad, võib olla veel sellets, et nende abil warandusi maapõhjast wälja tuua.

Meie glint-kiwi kihid, neis leiduvad ained ja nende tarwitawus.

(Bassused on leitud ja meetrites).

Grüki wead:

Ajakirja nr. 5, lhf. 13, pealkirja „Eesti Tööstuse = ettewõtete arv 1920. a. lõpul“ all toodud statistilistes andmetes tuleb lugeda: „Tekstiil-tööstuse“ asemel „Tekstiil- ja riidetööstus“, „Paberi-tööstuse“ asemel „Paberi- ja grafiine tööstus“ ja „Metall-tööstuse“ asemel „Metall-tööstus, masinate, aparaatide ja instrumentide ehitus“. Esimesel leheküljel ajakirja ilmumise aega tähendaw „Mai“ asemel lugeda „Juuni“.

Läbilõige lääneft ida-pool.

	O.	W.			
M. Silar	Ehinosferiit-lubjakivi	8,5 m.	} Rati		
	Daginat-lubjakivi	2,5 m.			
	Glaufoniit-lubjakivi	3 m.			
	Glaufoniit-liiwakivi	2 m.			
	Diktionema tahwlikivi	2,5 m.		} Bitum 15—17 pr. Põhiti (wähkwa) leiukoht.	
	Dobulus- ehk Unguliit-liiwakivi	12,5 m.			
	M. Kamb.	Fukoid-liiwakivi		4 m.	} Põsfor (kuuni 20% P ₂ O ₅)
		Sofüton-liiwakivi		6,5 m.	
	M. Membrum	Sinine sawi		90 m.	} Modelleerimiseks ja tsemendi tööstuseks
		Peeneteraline liiwakivi			
Sämeteraline liiwakivi		90 m.			
M. Membrum	Konglomeraat		} (Radioaktiivne *)		
	Graniit				

M. Mastberg.

*) Sawi radioaktiivset omadust tuntakse juba wanaft ajast, seft wanaft mad inimejed tarwitawad nimetatud sawi ahistirohuna haige kohta ümber määrides.

Kaubandus.

Kaupluste arv Eestis 1921. a.

(Kauaandus- ja Tööstusministeeriumi statistika büroo loetluse põhjal).

Linn ehk maakond.	1 j.	2 j.	3 j.	4 j.	5 j.	Kokku
Tallinnas . .	228	495	1323	292	4	2342
Harju maak. .	10	12	206	44	13	285
Viru maakon.	3	94	424	55	37	613
Narva linnas	22	51	346	55	5	479
Narva maak. .	1	31	179	32	10	253
Lääne maak. .	7	29	159	27	17	239
Tartu maak. .	64	195	994	323	7	1583
Pärnu maak.	16	63	433	111	37	660
Wiljandi maak.	23	77	270	63	10	443
Saaremaa m.	1	8	99	55	11	174
Wõru maak.	10	35	241	39	20	345
Walga maak.	19	61	220	39	6	345
Petseri maak.	18	26	151	61	5	261
Kokku . .	422	1177	5045	1196	182	8022

Eesti fiske- ja väljavedu aprillil 1921. a.

Kokku seatud kaubandus-tööstusministeeriu-

mi statistika büroo poolt, Tallinna börse märtsi (septembris) kuni põhjal: Nael-sterl. = 1276 Smf., 100 Smf. = 529 Smf., 100 Rtr. = 7696 Smf., j.n.e.

Sissemadu:

1. Toidu- ja maitseained 129.707.508,64
2. Elus-taimed ja seemned 14.761.672,—
3. Tooresaineid:
 - a) mineraalriigist: (raud, kiviisüüsi j. m.) 26.972.076,23
 - b) taimeriigist: (puuwill j.m.) 2.916.936.—
 - c) loomariigist: (nahk, will j.m.) 31.320.669.—
4. Wabrikutsaadused (walm. ja poolwalmis:
 - a) masinad ja metallkaup: 98.451.893,01
 - b) riided. ja jalanõud 106.749.764,99
 - c) keemikaup 17.646.414,76
 - d) muud: paber, kirjutusmaterjal, trükitöö, fajans, klaaskaup) 52.711.291,53

Smf. 481.238.226,16

= n.-sterl. 377.145,5

Tellimine teise poolaasta peale awatud.
Ainukene majandusline ajakiri Eestis.

EESTI MAJANDUS

tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri.

Wastutaw toimetaja: cand. **Leo Sepp.**

Toimetuse liikmed: majandusteadlane Dr. I. Rebane-Sild.
õigusteadlane E. Laamann.
majandusteadlane A. Oinas.
õigusteadlane R. Paabo.
kaubandusteadlane B. Spreckelsen.

ILMUB KORD KUUS.

Ajakirja üksiku numbril hind on Mk. 20.—, ettetellijatele kuue numbril eest Mk. 100.—.
Kuulutuste hind: I. lhk. Mk. 3500, wiimane — Mk. 3000, sisemised — Mk. 2500, teksti keskel à Mk. 3500; 1/2 lhk. I küljel Mk. 1900, wiimane — Mk. 1700, sisemistel — Mk. 1350, teksti keskel — Mk. 2000, 1/4 lhk. I küljel Mk. 1000, wiimane — Mk. 900, sisemistel — Mk. 750, teksti keskel — Mk. 1200.

Wäljavedu:

1. Toidu- ja maitseained	12.992.560,20
2. Tooresaineid: taimeriigist (linad ja talud)	4.732.466,—
3. Wabrikusaadused (walmis ja poolwalmis)	
a) masinad ja metallkaup:	776.397,60
b) riie ja jalandud	37.267.856,58
c) keemiakaup	429.815,31
d) wineer ja lauad	17.098.396,25
e) paber ja trükitöö	31.388.010,91
f) muud	1.121.794,71

Emf. 105.807.297,55
= n.-sterl. 82 921.—

Käesolewa aasta kolme esimese kuu wäljavedu oli:

Jaauarist Emf. 99.745.694,47 (=73.504,5 n-ft)
Weebruaris „ 35.603.134,04 (=29.436 n-ft.)
Märtis „ 73.238.864,76 (=64.041,5 n-ft.)

(Sta.)

Gesti fiske- ja wäljavedu mail 1921. a.

Kokkujeatud Raubandus- ja Tööstusm. Statistika Büroo poolt Tallinna Börse mai (tekmise kurssi põhjal Raelfterl. = 1229 Emf. 100 Emf.=525 Emf., 100 Kr.=7325 Emf.jne.)

Sisjewedu:

1. Toidu ja maitseained:	152.751.511
II. Elustaineid ja seemneid:	168.800
III. Tooresaineid:	34.294.042
a) mineraalriigist: (raud, kiviüüsi)	22.163.285
b) taimeriigist: (puuwill ja muud)	60.000
c) loomariigist: (nahk, will ja m.)	12.070.757
IV. Wabritu saadusi (walmis ja poolwalmis):	265.129.514
a) Masin. ja metallkaupa	87.277.286
b) Riide kaup. ja jalandusid:	94.423.007
c) Keemia kaupa (siin hulgas seep, tõrw jne.)	44.183.235
d) Muud: (paber, kirjut. mater., trükitöö, fajans ja klaaskaup jne.)	39.245.986

Emf. 452.343.867
Raelfterl. 365 088.—

Wäljavedu:

1. Toidu- ja maitseained (kartulid, piirit. j. m.):	58.268.706
II. Seemneid: (lina- ja muud)	64.211.050
III. Tooresaineid: taimeriigist (linad ja talud)	5.813.666
IV. Wabritu saadusi: (walmis ja poolwalmis)	328.477.486
a) Masinad ja metallkaupa	7.474.000
b) Riie ja jalandusi	46.246.075
c) Keemia kaupa:	70.000

d) Wineeri ja laudu	17.077.881
e) Paberit ja tselluloosi	253.354.580
f) Muud: (siin hulgas tsement 1.840.000)	4.243.950

Emf. 456.770.908
Raelfterl. 368.661.—

Gesti transiit-raubandus Wenemaaga
esimese kuu jooksul 1921. aastal.

(Marwa laudu)

Raub.-Tööst. Min. Statistika Büroo kokkuvõtte.

A) Wenemaal.

Soola	34 p. (0,5 t.)
Muid toiduaineid	1.362.283 „ (22.341,5 „)
Seemneid	221.166 „ (3.627,1 „)
Nahka ja nahakaupa	38.436 „ (630,3 „)
Puukaupa	116 „ (1,9 „)
Paberit ja trükitöösid	36.507 „ (599,1 „)
Tekstiil-riidekaupa ja jalandusi	403.123 „ (6.610,9 „)
Teraist toorest	28.410 „ (469,9 „)
Teraiskaupasid ja täistööriistad	99.506 „ (1.631,9 „)
Muid raudkaupasid	175.811 „ (2883,3 „)
Tina, wask ja alumiiniumi	61.016 „ (1.001,8 „)
Põllutöömashinad ja riistu	756.853 „ (12.411,4 „)
Mitmesuguseid masinaid ja weoriistu	314.387 „ (5.155,9 „)
Instrumente, aparate ja mõeduriistu	24.705 „ (405,1 „)
Klaas- ja kiviakaupasid (teritamise ja lihvimise kivi)	3.680 „ (60,3 „)
Mineraal õlised, ja raswafid	57.177 „ (937,7 „)
Muid õlised, raswafid ja nende saadusi	33.808 „ (534,4 „)
Gummi kaupa	5.535 „ (90,8 „)
Keemia aineid ja saaduseid	278.845 „ (4.573,1 „)
Segakaupasid	76.850 „ (1.260,3 „)

B) Wenemaal.

Linu	18.000 „ (295,2 „)
----------------	---------------------

Latvia fiske- ja wäljavedu 1920. a.
(miljon. rbl.).

	Sisjewedu.	Wäljavedu.
Jaauar	22,1	4,3
Weebruar	32,4	14,1
Märts	47,4	77,3
Aprill	64,1	86,0
Mai	112,2	165,9
Juuni	170,3	114,3

Juuli	192,6	218,7
August	148,3	83,8
September	318,6	151,4
Oktoober	308,5	78,9
November	309,0	35,8
Detsember	341,6	44,8
Kokku	2061,1	1085,5

Sisfawedu maade järele

(milj. rbl. ja 0/00 wabef. üleüldise sisfawedega).

Daanimaa	442,2	—	21,46 ⁰ / ₀
Inglismaa	425,9	—	20,66 ⁰ / ₀
Saksimaa	382,4	—	18,55 ⁰ / ₀
Rootsimaa	239,4	—	11,62 ⁰ / ₀
Norramaa	120,3	—	5,84 ⁰ / ₀
Memel—Danzig	104,3	—	5,06 ⁰ / ₀
Hollandi	95,0	—	4,61 ⁰ / ₀
Soome	74,7	—	3,62 ⁰ / ₀
Cestimaa	54,5	—	2,64 ⁰ / ₀
Prantsusmaa	46,5	—	2,26 ⁰ / ₀
Ameerika	37,2	—	1,80 ⁰ / ₀
Belgia	10,1	—	0,49 ⁰ / ₀
Italia, Poola, Leedu, Austria, Schweitsi ja Ungari	28,6	—	1,39 ⁰ / ₀
Kokku	2061,1	—	

Wäljawedu maade järele

(miljon. rbl. ja 0/00 wabef. üleüldise wäljawedega).

Inglismaa	726,0	—	67,50 ⁰ / ₀
Hollandi	105,6	—	9,82 ⁰ / ₀
Belgia	74,1	—	6,88 ⁰ / ₀
Prantsusmaa	68,6	—	6,38 ⁰ / ₀
Daanimaa	31,1	—	2,85 ⁰ / ₀
Rootsimaa	28,8	—	2,68 ⁰ / ₀
Saksimaa	13,4	—	1,25 ⁰ / ₀
Soome	9,5	—	0,88 ⁰ / ₀
Cestimaa	4,5	—	0,42 ⁰ / ₀
Memel—Danzig	2,0	—	0,19 ⁰ / ₀
Ameerika	1,8	—	0,17 ⁰ / ₀
Italia, Poola, Leedu, Austria, Schweitsi ja Ungari	10,1	—	0,94 ⁰ / ₀
Kokku	1075,5	—	

Seega sisfawedu 985,6 miljoni rbl. wõrra fuurem kui wäljawedu. „Ekonomsits“.

Kaubahinnad wäljamaal.

London, 17. juuni 1921. (Economist).

Keemiaained:	sh.	d.	sh.	d.
Acid, Citric — per. lb.	2	5	2	6
Nitric	—	2 ¹ / ₂	—	4
Arjenic, lump. per. ton.	95	—	100	—
pulber	50	—	52	—
Boraks, kristal cwt.	34	—	—	—
pulber	35	—	—	—

Cream. Tartar 35 ⁰ / ₀	sh.	d.	sh.	d.
pulb.	140	—	145	—
Soda Bicarb. per.ton. £	10 ⁰ / ₀	—	12 ⁰ / ₀	—
Caustic	8 ¹⁵ / ₀	—	9 ¹⁵ / ₀	—

Kafao	sh.	d.	sh.	d.
Ceylon per. cwt.	70	—	80	—
Guayaquil	58	—	70	—

Kohwi				
Costa Rica per cwt.	70	—	112	—
Kest Amerika	60	—	86	—
paremad				
jorbid	85	—	95	—

Lina c.i.f. per ton.	Raelstert.	sh.	Raelstert.	sh.
Riita Z.K.	95	—	105	—
Pärnu H.D.	90	—	100	—
Slanež U/A Medium	105	—	110	—

Kanep				
Manilla	37	—	—	—
Kahk per lb.	sh.	d.	sh.	d.
Tallanahk ⁹ / ₁₀ lb.	1	2	1	10
" ¹⁰ / ₁₂ "	1	10	2	9
Austraalia tallanahk	—	10	1	5

Slid	Raelstert.	sh.	Raelstert.	sh.
Linaseemne õli per ton.	35	5	—	—
Buurwilla seemne õli				
per ton.	36	—	—	—

Petroleum per 8 lbs.	sh.	d.	sh.	d.
.	1	9 ¹ / ₄	—	—
Tärpentiin per cwt	76	—	—	—

Slitsoogid, per ton.	Raelstert.	sh.	—	—
.	14	—	—	—

Lina seeme				
La Plata	18	17	—	—

Loiduained				
Wõi per cwt.	sh.	d.	sh.	d.
Austraalia	156	—	174	—
Jiri	180	—	196	—
Argentiina	136	—	170	—
Daani	204	—	208	—

Liha per cwt.				
sea liha				
„Bacon“, Daani	180	—	—	—
loomaliha, külmet.				
per 8 lb.	2	10	5	2

Munad per 120 tk.				
Inglife	25	—	27	—
Jiri	22	—	23	—
Jahu 280 lbs.				
Ingl. ex. mill.	70	—	—	—
Riis per cwt. cif.				
Rangoon nr 2	16	6	—	—

	fr.	d.	fr.	d.	fr.	d.	fr.	d.	
Suhkur per. cwt.					Merino, greasy . . .	1	1	2	4 ¹ / ₂
Kristallif.	45	6	53	—	1 Inglise nael (lb) =	453,6 gr.			
Buhastatud London					1 cwt	= 50,8 kg.			
koH. kristall. . . .	54	—			1 Inglise ton . . .	= 1016 kg.			
WII per. lb.									
Austraalia, Merino sup.	2	6	3	2					

R a h a n d u s.

Miigi rahaline seisuford.

Mai kuu eimese kümne päeva jooksul on riigikassa temale lubatud emmissiooni digust tarvitades 57 miljoni marka uut paberiraha välja annud. Peale 10-ma mai pole emmissiooni tarvidust enam olnud, kuna ka nimetud summa renteide kassades veel alal on. Nimelt on renteide kassajais järgmine olnud:

2 mai 256 milj. m.	13 mai 314 milj. m.
4 " 278 " "	18 " 316 " "
6 " 284 " "	19 " 318 " "
9 " 301 " "	20 " 312 " "
10 " 313 " "	21 " 311 " "
11 " 307 " "	23 " 311 " "

Sellejama aja jooksul on krediidisid awatud mitmesuguste ministeeriumitele 352 miljoni marka, misjagune summa ka renteidest tegelikult väljamakstud. Suuri sissetulekuid annavad praegu riigile igasugused tolli ja sadamamaksud, kuna meie välis- ja transiitkaubandus, peaaegjalikult Tallinna sadama kaudu, väga elaw on. Niisama annavad suuremaid summasid sissetulekumaksud, millede kokkuvõtmine veel lõppenud pole.

Juuni algul on riigi kassajaisu wähenemist märgata, mis erakorraliselt õpetajatele palgalisade 32 miljoni väljamaksmise läbi tekkimud. Nii oli juuni kuu jooksul riigi kassajais (õikidid renteides kokku)

1. juunil 271 miljoni marka.
7. " 297 " "
14. " 310 " "
18. " 303 " "
22. " 264 " "

Sellest tabelist on selgelt rahajaisu lõikumist näha: 20-ks kuupäewaks tõuseb ta kõige kõrgemale, langeb aga siis palladematsmisega mõnekümne miljoni võrra. Peale harilikude väljaminekute on juuni kuu jooksul käimiseft arakorjatud 7 milj. marga eest kattiseid rahajaid,

mida arwesje wõttes juuni kuu keskelt rahajais, waatamata erakorralise väljaminekute peale, niisama kõrged on, kui mai kuu keskelt. Kõige selle aja sees walitus emissiooni digust enam tarwitatud ei ole, peale nimetud 57 miljoni, mis aga senini tarwitamata riigi kassas seisab.

Seisuford rahaturul.

Seisuford rahaturul on wiimaste nädalate jooksul põnew olnud. Olugi, et naelsterlingi kurs meie börsel mitte tuntawalt tõusnud pole — 1310—1330 mk. peale, tundub nõudmist, millele wastu sellekohast pakkumist mitte märgata pole. Seisuforda parandab asjaolu, et Inglismaa talli waluita tõttu suurem sissewedu sealt seisumas, mis nõudmist naelsterlingite järele liiga tõusta ei lasje. Glawam on olnud börsel kauplemine Saksa ja Soome rahaga j. o. maad, kust odawa waluita tõttu meile peaaegjalikult kaupa sisse wetakse. Suure nõudmise pärast on aga ka nimetud maade raha kurs kõrgem, kui see naelsterlingi kurjiga ja väljamaa börsedega võrreldes olla tohiks: nii noteeriti 28. juunil j. a. Saksa mark koguuni 5.20—5.40 ja Soome mark 6.10.

Soome marga kurji püsijmise, ifegi tõusmise põhjuselt meie börsel on lõbusõidud Soome, mis juuni kuu jooksul umbes kaks ja pool miljoni Soome marka äratarwitasid, nii et Soome mark, mida meil harilikult alla pariteedi noteeriti, nüüd üle pariteedi tõusnud.

Sarnase pinewuse lõppu on warsti oodata. Nagu erateel kuuleme, on meilt wiimafel ajal ainult linu 500 tonni ümber väljaveetud Soome, Inglismaale ja Saksaamaale, mis wähemalt 50 tuhande naelsterlingi wäärtuses meile wäliswaluutat annab. Kuuldawasti on see aga algus ja loota on, et lina väljavedu weelgi elawamaks läheb. Niisama tundub, et ka puuturg paranemas on. Laudade müüktisid pole küll kuulda olnud, kuid müüidud on pallisid — Hollandisse — ja liipreid. Kuna ka meil transiit kaubandus arwatawasti weelgi tõuseb ja wäliswaluutat maale tõmbab, siis on loota, et praegune pinewus lähemal ajal kaob.

Seadused ja määrused.

Määrus väljaveo tollimaksude kohta.

Wabariigi Walitsuse poolt 3. jaanuaril 1921. a. wastuõdetud seaduse põhjal tollide ja teiste järele- ja väljaveo maksude asjus (seadus nr. 32 „R. Teataja“ nr. 4—1921. a.) pannakse maksma järgmised tollimaksu määrad väljaveetavate kaupade kohta.

Tariff.

§§	Punktid	Kaupade nimetus	Tollimäärad Mk.
1		Metsajasadused.	
	1	Kuuse ja männa puust:	
	a)	palgid, telefoni- ja telegrafipostid, mis tüwest 14 jala pealt mõõtes üle 8 tolli läbimõõdus, kub. jala pealt	13.—
	b)	proppid ja paberi puud kuni 14 jalga pilad ja kuni 8 tolli läbimõõdus, kub. jala pealt	7.—
	d)	taotud liitprid ja brusfid, kub. jala pealt	10.—
	e)	lauad, standardi eest (165 kub. jalga)	250.—
2		haawa puust, t. jala pealt	15.—
3		lepa puust:	
	a)	palgid, kub. jala pealt	15.—
	b)	lauad, kub. jala pealt	5.—
4		Raie puust:	
	a)	palgid, mis tüwest 8 jala pealt mõõtes 7 ja rohkem tolli läbimõõdus, kub. jala pealt	25.—
	b)	palgid, mis tüwest 8 jala pealt mõõtes alla 7 tolli läbimõõdus, kub. jal. peal.	8.—
	d)	lauad, kub. jala pealt	5.—
5		Sare ja tamme puust:	
	a)	palgid, kub. jala pealt	50.—
	b)	lauad,	50.—
6		wineerplated ja "toolipõhjad" br. pp.	10.—
7		uued mööblid, br. pp.	ilma
8		puukarbid rohtude jaoks	"
9		põletispuu:	
	a)	kuusepuud, kub. fülb	7.000.—
	b)	segapuud, " "	6.000.—

§§	Punktid	Kaupade nimetus	Tollimäärad Mk.
2		Kaltjud:	
	1	juute, br. pp.	10.—
	2	kanepi ja linased, br. pp.	15.—
	3	puuwillased ja poolwillased, br. pp.	15.—
	4	willased:	
	a)	kangast, br. pp.	60.—
	b)	kõetud, br. pp.	120.—
	5	kõi sugu sorteerim. br. pp.	120.—
	3	Tjement, br. pp.	1.—
	4	Kõik järest ja tsemendist tehtud asjad, siin hulgas ka telliskivi, br. pp.	ilma
	5	Piimajasadused:	
	1	juust, br. pp.	200.—
	2	wõi, ur. pp.	400.—
		Märkus: Selles § nimetud kaup lastakse wälja ainult kaubanduse- ja tööstusministeeriumi loaga.	
	6	Munad, 100 tükki pealt	50.—
		Märkus: Selles § nimetud kaup lastakse wälja ainult kaubanduse- ja tööstusministeeriumi loaga.	
	7	Miamili:	
	1	fibulad, br. pp.	25.—
	2	figurid toored br. pp.	5.—
	8	Kartulid ja tema jaadused:	
	1	Kartulid, br. pp.	10.—
	2	Kartuli jahu ja tärklis, br. pp.	10.—
	3	siirup, br. pp.	8.—
	9	Kalad:	
	1	wärsked kalad br. pp.	50.—
	2	tindi kalad, br. pp.	ilma
	3	sisfetehtud kilud, br. pp.	50.—
	10	Sihasaadused:	
	1	sealiha, br. pp.	400.—
		Märkus: Selles punktis nimetatud kaup lastakse wälja ainult kaubanduse- ja tööstusministeeriumi loaga.	
	2	metstinnud, br. pp.	500.—
	11	Roomafarwad ja nendejt tehtud asjad:	
	1	hobusejõhmid ja seaharjad, br. pp.	300.—

§§	Punktid	Kaupade nimetus	Tollimäärad Mtr.
2		loomakarwad, p. wilka, br. pp.	150.—
3		harjad, n. pp.	ilma
12		Tungalterad, br. naela pealt	50.—
13		Nahajäädused:	
1		nahajätised liimi keetmiseks, br. pp.	20.—
2		talla-, pinsoli-, platt- ja raag-nahk, n. pp.	ilma
3		froomnahk, n. pp.	"
4		juhtnahk, n. pp.	"
5		jaapad, n. pp.	"
14		Karwanahad:	
1		rebafenahk, br. pp.	3.000.—
2		tõhu- ja kärbi nahk, br. pp.	4.000.—
3		nugise- ja nirgi nahk, br. pp.	25.000
4		jaarma nahk, br. pp.	8.000.—
5		orawa-, kodujäneje- ja määra nahk, br. pp.	600.—
6		metsjäneje nahk, br. pp.	350.—
15		Keemia ained, väljaarvatud lõhnaõlid ja kosmeetika, br. pp.	ilma
16		Buutõrv, br. pp.	"
17		Masinaid, põllutööriistad ja käsitöökõhvikud terasest, rauast või malmist valmistatud asjad, n. pp.	"
18		Raua, terase ja malmi laastud ja wana teras, raud ja malm, n. pp.	20.—
19		Röiewabriku jäädused:	
1		Linadest ja talludest, n. pp.	40.—
2		Kanepist, n. pp.	ilma
20		Puuvillased lõngad ja kangad:	
1		kangad, n. pp.	"
2		lõngad ja niidid, n. pp.	"
21		Willaased kangad:	
1		kangad, n. pp.	"
2		woodiwaibad, n. pp.	"
22		Lina ja linasaadused:	
1		kangad ühes keeratud niidiga (funni nr. 18-ni) n. pp.	"
2		niit, n. pp.	100.—
3		lõng (mitte keeratud), n. pp.	200.—

Märkus: Lina ja linasaaduste väljaveo kohta maksab ajuristelt 6. mail 1921. a. määrus.

§§	Punktid	Kaupade nimetus	Tollimäärad Mtr.
23		Tselluloos, br. pp.	ilma
24		Tuletifud, br. pp.	50.—
25		Wänguasjad, n. pp.	ilma
26		Klaasprügi, br. pp.	20.—
27		Majakraam, peale väärt- ja lultuurasjade, n. pp.	ilma

Kõik kaubad, mis eelminemas tariiris üles loetud, lastakse tollivalitjuse poolt välja ilma litsensita, kui mitte tariiris eratingimisi välja lastmiseks ettenähtud ei ole.

Selles tariiris mitte nimetatud kaubad weetakse välja ainult kaub. ja tööstusminis- teeriumi loaga.

Faktuuras ja konosfamendis või manifestis tähendatud arvud on maksuõtmise aluseks. Tollivalitus on õigustatud tarwilisel korral kaupade ülelugemist, kaalumist ja mõõtmist eht tarbekorral hindamist toime panema. „R. Teataja“.

Määrus kaupade sisseveo ning tollimaksu kohta.

Wabariigi Valitjuse poolt 3. jaanuaril 1921. a. vastumõtetud seaduse põhjal tollide ja teiste sisse- ja väljaveo maksude asjus (seadus nr. 32, „R. Teataja“ nr. 4 1921. a.) muudetakse 23. apr. 1921. a. kinnitatud tollitariif („R. Teataja“ nr. 31—1921. a.) järgmiselt:

§§	Punktid	Kaupade nimetus	Tollinormid Mtr.
205	2-5	Muutmata Märkus: Kangantite kudemise masinate jaoks a.p.	20.—

Räesolew määrus pannakse maksma 1. mail 1921. a.

Määrus väljaveo tollimaksude kohta.

Wabariigi Valitjuse poolt 3. jaanuaril 1921. a. vastumõtetud seaduse põhjal tollide ja teiste sisse- ja väljaveo maksude asjus (seadus nr. 32, „R. Teataja“ nr. 4—1921. a.) muudetakse 26. mail 1921. a. maksuabandub toollimaksu määrab väljaveetawate kaupade kohta järgmiselt:

§§	Punktid	Kaupade nimetus	Tollimäärad Mtr.
24		Tuletifud br. pp.	ilma

See määrus hakkab maksma 1. juunist 1921. a. „R. Teataja“.

Määrused karjasaaduste väljaveo kohta.

Üleüldised.

Karjasaaduste väljavedu võib sündida kaubandus-tööstusministeeriumi loaga järgmiste määruste järel.

1. Väljaveoks lubatavate karjasaaduste hulk määratakse kindlaks teatava aja kohta kaubandus-tööstusministeeriumi poolt põllu- ja karjasaaduste nõukogu ettepanekul, kokkuleppel tootlusministri-ga.

2. Karjasaaduste pealt võetakse väljaveomaksu, mille suuruse kindlaks määravad iga väljaveo perioodi peale kaubandus-tööstus- ja rahaministrid, kokkuleppel sisse- ja välis- turu hindadega.

3. Väljaveo luba eeltingimiseks võib kaubandus-tööstusminister, kokkuleppel tootlus- ja põllutööstusministritega, seada eksportööridele nõudmise, et see teatava hulga rasvaaineid ja looma-jõutoitu peab importeerima.

4. Kõik väljaveetud kaubad peavad wastava kontrolli poolt olema läti waadatud ja heaks kiidetud.

5. Karjasaaduste väljaveo kontrolli teostatav ajakordaline komisjon, mis koos seisab:

- a) 1 kontrollörist, põllutööstusministeeriumi määramisest mooda,
- b) 1 Tallinna bürjekomitee esitajast,
- c) 1 Põllumeeste Kesksektori esitajast.

6. Kontroll läib põllutööstusministeeriumi alla, mille poolt tegewuskawa kohta instruktioonid antakse.

Põllutööstusministril on õigus oma algatusel või sellekohase protesti põhjal komisjoni ot- suseid rewideerida ja neid omalt poolt korral- datud uute katsete järele muuta.

Wõi väljavedu.

7. Lubatud on väljavedada ainult esimese jär- di eksport-wõid, mis on valmistatud pas- töriseeritud koorest kultuurhappega nendes meiereides, kus aurujõud ja pastörisaatorid tarvitusel.

8. Väljaveetaw või ei tohi mitte üle 15% wett ja üle 4% soola sisaldama, mis laboratooriumis kindlaks tehakse.

9. Väljaveetawal võib peamad olema järgmised omadused: a) wärste puhas maitse, b) hea lõhn (arooma), c) korralik wäljatõ- tamine, d) puhas wälimus (mitte firju) ja e) wõile omane konsistens.

10. Wõi peab korralikult pakitud olema uutesse bukipuust tünnidesse hea pergamentiga.

Juustu väljavedu.

11. Väljavedada lubatakse ainult täis- piimast valmistatud Schweitzi (Emment- hal'i) ja Hollandi (Edamer'i) juustu.

12. Etalgu, kurni uue korralduse, ei lubata juustu wälja wia, mis alla 28% raswa sisaldab.

13. Schweitzi juusturatas peab olema ilusa kollase wälimusega, täiesti sile. Augud ehk sil- mad peamad temal olema korralikud, läifi- mad. Maitse — õrn, hea, paraja konsistenti juures. Juustu wanadus peab olema wähe- malt kuus kuud.

14. Hollandi juustu kerad peamad siledad olema, punaseks wärwitud. Juustu wanadus peab olema wähemalt kolm kuud.

Munade väljavedu.

15. Lubatud on väljavedada ainult wärs- teid sorteeritud I ja II sorti mune, millede raskus mitte kergem on kui 50 gr.

16. Väljaveetawad munad peamad üles- ostjate poolt ostja määrgiga ära tembeldatud olema, millest wõiks näha, kus munad on üles ostetud. Munad peamad olema korralikult kas- tidesse pakitud. „R. Teataja“

Seadus wäliswaaletas sisseweo kohta.

§ 1. Rahaministrile antakse õigus wälis- waluuta sisseweo kohta sunduslikke määrusi wäljaanda ja mõnda liiki wäliswaluuta sisse- wedu ära keelata.

§ 2. Keelu wastu sisseweetud wäliswa- luuta tunnistatakse jalakaubaks ja sündlased selles langewad wastutuse alla jalakauba sis- seweo kohta käiwate määruste järele.

§ 3. Käesolewa seaduse maksmapanefuga kaotab oma jõu Ajutise Walitsuse määrus määrus Wene raha kohta 29. jaan. 1919. a. (Riigi Teataja" nr. 7—1919. a.)

Lina ja lina seemne väljaveomaksu muudatused ja lina alushinnad

mille põhjal lina ja lina seemnetega kauplemise määruste järele (Riigi Teataja" nr. 211/212 1920. a.) lina väljaveomaksu võetakse.

1) Inglise tonni alushinnaks arwatakse naelsterlingites brutto per netto laemale lae- tud (sob) Tallinnas, Pärnus ehk Baltiskis:

L i w o o n i a.

G	p.	tonn	naelsterl.	80	—	—
R	"	"	"	70	—	—
HD	"	"	"	60	—	—
D	"	"	"	50	—	—
OD	"	"	"	40	—	—
LOD	"	"	"	30	—	—
H	"	"	"	20	—	—

Wõru-Petjeri.

G p. tonn naelsterl.	90—/—
R " " "	80—/—
HD " " "	70—/—
D " " "	60—/—
OD " " "	50—/—

Livoonia puhastatud 98% norm.

G p. tonn naelsterl.	80—/—
R " " "	70—/—
HD " " "	60—/—
D " " "	50—/—
OD " " "	40—/—

Livoonia faks lorda puhastatud.

G p. tonn naelsterl.	90—/—
R " " "	80—/—
HD " " "	70—/—
D " " "	60—/—
OD " " "	50—/—
1. sorti takud	30—/— p. tn.

2) Wabariigi walitsuse poolt 11. weebr. 1921. a. wastuwõetud lina ja linaseemne wäljameomassu muudatused ja lina alushinnad („Riigi Teataja“ 1921. a. nr. 13) p. 2. kindlaksmääratud lina wäljameomaks alandatakse 15 pealt 5 prots. peale lina alushinnast ja „R. Teataja“ nr. 13 p. 2 kindlaksmääratud linaseemne wäljameomaks muudetakse 10 prots. faktuurahinna pealt 120.—Emf. puuda peale.

3) Kui faktuurahind lina alushinnast kõrgem on, siis arwatakse wäljameomaks faktuurahinnast.

Täheendus 1. Inglise tonn = 62.027 puuda = 6 kaalu 4 leijikat (ümmerguselt).

Täheendus 2. Lina wäljameomaks wõetakse kuni edespõlde korralbuseni naelsterlingites.

Räesolewa määruse maksimaalkamimisega kaotawad oma maksuise wabariigi walitsuse poolt 11. weebr. 1921. a. kindlaksmääratud lina alushinnad („R. Teat.“ 1921. nr. 13), ja 22. deti. 1920. a. kindlaksmääratud kroonlinaseemne alushind („R. Teat.“ nr. 1—1921. a.)

Räesolew määrus astub jõusse 6. mail 1921. a. „R. Teataja“.

Määrus lina ja linaseemnetega kauplemise määruste („Riigi Teataja“ nr. 211—212. — 1920. a.) § 14 aramutmise kohta.

Wabariigi walitsuse poolt 1. detsembril 1920. a. wastuwõetud ja „R. Teataja“ nr. 211—212 — 1920. a. wäljakuulutatud lina ja linaseemnetega kauplemise määruste (1920—1921. a. kohta) § 14 muudetakse ära.

„R. Teataja“.

K r o o n i k a.

Eesti Tarwitajate Kesklühisus 1920. a.

Ragu ilmunud aruandest selgub, on Kesklühisuse osakapital aasta algul olnud.

	5.880 oja á 250.—	Mk.	1.450.000.—
Aasta lõpul	3.208 " " 250.—	"	802.000.—
ja	12.400 " " 500.—	"	6.200.000.—
		Rokku	Mk. 7.002.000.—
Põhitapitali oli 1. jaan. 1920.		Mk.	23.858.44
" " " 1. " 1921.		"	95.715.31
Tegewuse tagawara kapitali oli 1. jaan. 1920.		"	28.347.64
" " " 1. " 1921.		"	100.134.91
Ühistegewuse edendamise kapitali oli aasta lõpul		"	38.59
Amortisatsioon kapitalisid — aasta lõpul		"	7.378.50
Rokku oli kapitalisid 1. jaan. 1920.		"	1.504.242.83
" " " 1. " 1921.		"	7.205.267.30
" Sellega on kesklühisuse oma kapitalid aasta jooksul 4,8 kordseks kaswanud.			
Pantades oli laenuisid aasta algul		"	491.238.87
" " " " " lõpul		"	18.847.485.38
Welskid oli saadud aasta algul		"	45.500.—
" " " " " lõpul		"	3.310.300.—

Kaupasid en müüdnud aasta jooksul oma arvel	Mt.	160.739.573.79
Aasta algul oli ladus kaupa	"	4.889.225.91
" lõpul "	"	24.303.997.43
Hinnaalandusi antud aasta jooksul ostjatele ühikustele	"	6.008.998.—
Kasu saadud kauba müügist omal arvel	"	5.974.603.75
Kaupa müüdnud komisjoni arvel	"	50.232.333.59
Komisjoni arvel müüdnud kaupade pealt kasu	"	1.275.612.88
Kaubamuretsejatele jäädv võlgu aasta lõpul	"	17.363.247.87
Ostjad jäid aasta lõpul festühikusele võlgu	"	13.851.917.39
Mitmesuguseid väärtpaberid oli 1. jaan. 1920.	"	302.261.—
Wäljamaa raha	"	382.406.19
Aasta jooksul on omandatud Tallinna Lai tän. 39 — maja mille eest makseti	"	1.770.842.—
Dma tööstuse saadusi müüdi aasta jooksul	"	4.574.407.16
Aasta lõpul jäi ladusse oma tööstuse saadusi	"	6.593.337.62
Dma tööstuse kaupadest on kasu saadud	"	427.110.83
Sellega üleüldse kaupa müüdnud	"	215.546.314.54

Kulused on tehtud

Palkadena	Mt.	3.291.181.50
Kantselei kuludena	"	1.556.951.58
Majandusliste kuludena	"	513.789.23
Palle materjali ja saate kuludena	"	494.357.96
Riigi maksudena	"	25.101.50
Tulewastu kinnitus	"	134.660.25
Laboratooriumi kulud	"	1.400.—
Toetusena ja maksudena G. Ü. Viidule	"	146.050.—
Komisjonina pankadele	"	92.165.25
Pankadele %/0 maksud	"	850.720.53
Raja remont ja muud kulud	"	80.902.26
Kahtlasi võlge kustutatud	"	107.347.19
Väärtpaberite ümberhindamine	"	249.—
Siikawarara kustutamise	"	144.285.77

Kokku Mt. 7.439.161.02

Sellega on ärikulud ühes amortisatsiooniga 3,45% terweist kauba läbimüügist (Mt. 215.546.314.54).

Kaupade müügist on kasu saadud:

Dma arvel müüdnud kaupadest	Mt.	5.974.603.75
Komisjoni arved	"	1.275.612.88
Dma tööstuse produktide müügist	"	427.100.83

Kokku kaupade pealt Mt. 7.677.327.46

Teisi kuluseid saadud (kurfiwaha jne). **" 868.373.07**

Kokku Mt. 8.545.700.53

Pui lisame kauba müügist saadud kasule ostjatele-ühikustele antud hinnaalandused juure (Mt. 7.677.327.46 + 6.008.998.—), siis saame terve kauba kasu summa Mt. 13.686.325.46, mis teeb 6,35% terweist läbimüügist.

Puhast kasu on näidatud Mt. 1.106.539.51, mis teeb 0,51 protf. terweist läbimüügist.

Arwiseis 1. jaan. 1921. oli Mt. 72.393.264.02.

Cesti ülemaaline näitus.

Huwitus Cesti ülemaalse tööstuse ja põl-
lutöö näituse wastu, mis 10.—19. septemb-
rini Tallinnas ärapeetakse on suurem kui
Tallinna näituste wastu kunagi enne, jeda
töendawad elawad jätelpärimise ja ülesand-

mised. Mõõdalainud aastal ei olnud juuni
kuu algul weel ühtegi ülesandmist, tänawu ko-
guneb neid nüüd juba kaunis suurel arwul.
Da karta, et ruumist puudu tuleb, kuigi põl-
lumeeste feltis ühe suurema (144 ruutkülda
põrandapinda) näitusehoone juurde ehitab,

Kaubamaja O. Seisler & Co

Tallinn, Harju uul., nr. 24.

TELEFON 12-13.

Telegrammide adress: SEISLERCO.

OSTAB:

LINU JA LINASEEMNEID:

Pärnus, Abjas, Wiljandis, Tallinnas, Tartus, Elwas, Walgas, Karulas, Antslas, Mehikoormal, Räpinal, Wõrus, Petseris ja Lauras

METSA JA METSASAADUSEID. ———— OMAD SAEWESKID.

MÜÜB:

Põllutööriistu ja masinaid, rehepeksumasinaid, lokomobiiliseid, põllurammu, soola, suhkurt, nahka, määrdeõliseid, soodat, kiwisütt, tõrwa ja terpentini.

Eesti Klaasitööstuse Osühisus

„EKO“

Peakontor Tallinnas, Raatuse tän. № 10, tel. 903.

Wabrik asub Lelle-Eidaperes.

— Wabrik walmistab kõiksugu pudelisi, —
NAGU MINERALWEE, ÕLLE, LIKÖÖRI,
ROHU, jne. pudelisi, KLAASASJU, NOUSI,
::: KLAASPURKISI ja PIIMAPÜTISI. :::

Wõtab tellimisi wastu.

:::

Proowid kontoris näha.

WABRIK OSTAB KÕIKSUGU KLAASIPURU (täkkisi).

niisama ehitavad ka paljud wäljapanekjad oma wäljapanekute jaoks eraldi parviloniisi.

Kõige suuremat huwi näituse vastu on märkata äride juures, kes wäljamaa masinatega, põllutööriistadega ja teiste jaadustega kauplewad, niisamuti ka wäljamaa äride ja tööstuse asutuste esitajate juures; nende järele tulewad kodumaa tööstuseasutused.

Tallinna Cesti põllumeeste felti eesmärk oli korraldada ülemaalist Cesti näitust; näituse toimetond otustas näitusele ka wäljamaa tööstuse jaadusi vastu võtta, niipalju kui ruumid lubawad, näituseks põllutööriistu ja masinaid, mille järele suurem tarwitus; et neid lahtisele platsele paigutaks siis wõib nende äranahutamiseks ruumi rohkemal määral tarwitada

Kodumaa tööstuse asutustele ja nende jaadustega kauplejatele tuleb tungiwalt soovitada näitusele ülesandmisega rutata, et näitust korraldajatel võimalus oleks nende jaoks ruumi tarwiliselt alal hoida ja wäljamaa kaupade ülesandmist ruumi lõppemise krral ära lõpetada. Wastasel korral wõtawad wäljamaalt toodud wäljapanekud juurema osa näitusest oma alla, mis sugugi soovitatav ei ole ja Cesti tööstusest liiga halwa tunnistuse annab; pealegi sõidab näitusele ka palju wäljamaa wõõraid, kes jarnasel puhul Cesti tööstust liiga häid näituseks hinnata wõiksid.

Ülesandmise wastuwõtmine kestab kuni 10. augustini, kuid ärgu oodatagu wiimast nädalit ega tähtpäewa, waid püütaqu juba waremalt teatada, mida keegi wäljapanna soovib.

Näituse toimetond.

Põllumajandusline Refkühisus „Estonia“.

Põllumajanduslise Refkühisuse „Estonia“ ülesanded on:

- oma liikmetele põllu, karja ja metsja jaaduste müügilise toimetamine;
- igafuguste põllumajanduses leiduwate tooresainete ümber töötamine;
- ümbertöötamise abinõude, masinate ja materjalide muretsemine;
- õpetuse ja juhatusse andmine kui ka jaaduste valmistamise ja liikmete päralt olewate asutuste järelewalwe.

Refkühisuse liikmeks wõetakse vastu kõik Cestis asuwad põllumajanduse alal tegewad ühijused, feltid ja isikud, misfuguste õigused üleüldiste maksuwate jaaduste põhjal mitte kitsendatud ei ole.

Refkühisuse liikmeks astuja ühjus, jelts eht isik maksab jäseastumise maksu, mille suurus iga äriosa pealt üleüldise koosoleku poolt ära määratakse, kuid mitte alla 50 marga olla ei wõi ja äriosa 1000 marga suuruses.

Refkühisuse juhatusse asukoht on Tallinn.

Refkühisuse põhikirja on Tallinna — Haapsalu Rahukoju poolt registreeritud 31. märtsil 1921. a. Nr. 246 all.

Rootsi punsh.

Mõni aeg tagasi alustas Tallinnas oma tegewust „Punshivalmistamise Osakühisuse Caloric“ punshiwabrik.

Wabrik valmistab aiuult nõnda nimetatud Rootsi (Sweenski) punshi ja seda peaaesjalikult ekspordi tarwis. Cestis tuntakse Rootsi punshi wähe ja teatakse pea aiuult kuumalt joodawast punshist, mille koduseks valmistamiseks teatawasti theed, suhkurt, rummi eht mõnda muud langemat alkoholist jooki tarwitakse. Sellepärast ei oleks siin kohal ülieliigne paar sõna uue jaaduse kohta ütelda.

Original Rootsi punsh on kuni 28 kraadilise omapärase aroomiga tuge wägiloof, mis enese peale tarwisminewa distilleeritud wee peaaesjalikult arakist, piiritust ja suhkurt sisaldab, kuna suurem osa muud valmistamise juures tarwitawad ained juba valmistamise ja pärastise walminemise aja kestusel punshi sees jalle lahkuwad.

Punshi omapärase aroomi ja maitsega iseloomustaw arak on kookuswalmi noortest dieetwubest ja riisi linnakstest käärimise ja pärastise mitmekordse distilleerimise teel valmistatud alkoholine jook, karakterilise peene ja läbitungiva aroomiga, umdes 50% — 56% kange.

Araki pea valmistamise kohad on Saawa ja Tseloni saared, Malabari rand Indias ja Siitam.

Euroopasse tuleb arak peaaesjalikult Hollandi kaudu (Batavia arak Saawa saarelt); araki suurem tarwitus on Rootsimaa, kus tema peaaesjalikult Rootsi punshi valmistamiseks läheb.

Piiritusest, mis Rootsi punshi valmistamiseks läheb, nõutakse, et tema puhast ja hea peab olema ja selle poolest ei wõi Cesti piiritusele midagi etteheita.

Rootsi punshi joodakse hästi jahutatult, enamasti kühwiga eht mineralweega.

Rootsi punsh ei sisalda eneses mingifugusi terwisesse kahjulikka aineid ja tema tarwitamist saab teatawatelt juhtumistelt arstide poolt ettekirjutatud tofutusejõgina.

Cesti publikum on harjunud kangemaid jooke tarwitama ja peab nähtawasti 28% original-ekspord Rootsi punshi liiga lahjaks; järeldada wõib seda sellest, et kohaliku turu nõudmine kangemate 35% ja 40% punshi fortide järgi hulga suurem on kui 28% järele.

Wäljamaale sellewastu on senini müüdnud aiuult kergem 28% punshi. Wäljamaa tunneb suurt huwi siin valmistatud punshi vastu ja sealsed asjatundjad on wiimase kohta oma kõige parema otuse saanud.

Seda tuleb peaaesjalikult hea Hollandi kaudu saadud araki, hea Cesti piirituse ja wanema wilunud meistri—rootslase arwele panna.

Braegusel ajal on firmal läbirääkimised käimas Inglismaaga suurema partii punshi müügi asjus.

Rodumaa ärid ja ettevõtted.

Eesti Kaubandus-Tööstuse aktsiaseltsid ja osahihisused.

(Registreeerimise järjekorras Kaub. ja Tööst. min.)
(Äärg.)

98. „Mittal“ sawitööstus, Mittal, Raadi wals. Põhikapital 3.000.000 marka.
99. Saku tehase A./s., Tallinnas. Põhikapital 800.000 marka.
100. Eesti merekaubanduse A./s., Tallinnas. Põhikapital 1.500.000 marka.
101. Osahihisus „The Estonian Trading Co.-Ltd“, Tallinnas. Põhikapital 1.500.000 marka.
102. Tallinna Eesti piraastuse ühing, Tallinnas. Põhikapital 100.000 marka.
103. Osahihisus „Tartu aiawilja ühisus“, Tartus. Põhikapital 200.000 marka.
104. K. ja Tööstuse A./s. „King“, Tallinnas. Põhikapital 1.000.000 marka.
105. A./s. „Ale Cog“, Tartus. Põhikapital 600.000 marka.
106. Osahihisus „Transport“, Tartus. Põhikapital 1.050.000 marka.
107. Kaubanduse ja tööstuse a./s. „Paul Siche“, Tallinnas. Põhikapital 6.000.000 marka.
108. Laewafidid a./s. „Dülia“, Kuressaares. Põhikapital 93.000 marka.
109. Põllu, aia ja maapõue saaduste ümbertöötamise osahihisus „Basar“, Lehtse wald, Järwamaal. Põhikapital 100.000 marka.
110. Gippi tööstuse osahihisus „Gips“, Tartus. Põhikapital 2.500.000 marka.
111. Keila turvatööstuse ühisus, Keilas. Põhikapital 750.000 marka.
112. Hiin-Kärbla firma all „K. ja E. Ungern-Sternbergi“ Kalewibabrikü osahihisus, Tallinnas. Põhikapital 700.000 marka.
113. Narwa Kalewi maunifakturi osahihisus, end. parun A. v. Stieglitz'i kalewi wabrik, Narwas. Põhikapital 2.400.000
114. Laewa maaparanduse osahihisus, Laewa wald. Põhikapital 10.000 marka.
115. Sindi Kalewibabrikü ühisus, (End. Röhrmann ja poeg). Tallinnas. Põhikapital 5.000.000 marka.
116. Kaubandusline aktsiaselt „Eesti Transiit“, Tallinnas. Põhikapital 1.000.000 marka.
117. Kaubanduse ja tööstuse osahihisus „Energia“, Tallinnas. Põhikap. 5.000.000 m.
118. Põu mehantilise ümbertöötamise osahihisus „Star“, Tallinnas. Põhikapital 500.000 m.
119. Osahihisus „Estonia Film“, Tallinnas. Põhikapital 1.000.000 marka.
120. Tallinna kaubandus ja tööstus osahihisus „Tallit“, Tallinnas. Põhikapital 1.000.000 mrf.
121. A./s. „Nahawabrik Harry Friedrichs“, Tallinnas. Põhikapital 7.000.000 m.
122. Osahihisus „Sanatoorium Kloostris mets“, Tallinnas. Põhikapital 2.000.000 mrf.
123. Eesti tööstus-kaubandus osahihisus „Estonvulkan“, Tallinnas. Põhikapital 1.000.000 m.
124. Kaubandus- tööstus a./s. „Astra“, Tallinnas. Põhikapital 10.000.000 marka.

(Äärgneb).

Wäliswaluuta ostukursid Tallinna börsel 21. maist — 23. juunini 1921. a.

	1 Raekõrting		100 Raekõrting		100 Daani krooni		100 Eesti krooni		100 Soome marka		10 Dollarit		100 Franki		100 Sellaanti gülden	
	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.	Dsh.	Wähij.
21 mail	1250	1300	7650	7750	—	—	545	560	—	700	—	—	—	—	—	—
24 "	1250	1290	7400	7600	—	—	545	550	690	675	—	—	—	—	—	—
26 "	1250	1270	7400	7600	5600	5600	535	540	660	670	—	—	—	—	—	—
28 "	1240	1260	7350	7500	5700	5750	525	530	650	670	—	—	—	—	11000	—
31 "	1250	1260	7400	7450	5750	5750	520	525	660	660	—	—	—	—	10800	—
2 juunil	1240	1260	7300	7400	5600	5750	520	520	650	650	—	—	—	—	10800	—
4 "	1250	1270	7400	7500	5700	5800	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
7 "	1250	1270	7400	7500	5600	5750	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
9 "	1260	1270	7400	7500	5600	5750	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
11 "	1265	1275	7500	7600	5700	5800	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
14 "	1270	1280	7700	7800	5800	5900	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
16 "	1290	1305	7700	7800	5850	5950	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
18 "	1275	1305	7700	7800	5850	5950	530	535	640	650	—	—	—	—	10800	—
21 "	1300	1310	8000	8100	5950	6000	540	550	675	675	—	—	—	—	11500	—
23 "	1300	1310	8000	8100	5950	6000	530	540	630	630	—	—	—	—	11500	—